

Szerb Köztársaság,
Oktatási, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztérium,
Belgrád

Újvidéki Egyetem BTK,
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék,
Újvidék

KÖZTÁRSASÁGI ANYANYELVI VERSENY

2017/2018.

5. osztály

A tanuló kódja: _____

Pontszám: _____

UTASÍTÁS A TESZT MEGOLDÁSÁHOZ

Az anyanyelvi versenyre készült teszt összesen húsz feladatot tartalmaz, megoldásukra 120 perc áll rendelkezésedre. A feladatlagra írd fel a kódodat, majd figyelmesen olvasd végig a feladatokat! A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg. Ne feledd, hogy végleges válaszaidat golyóstollal kell beírnod, mivel a ceruzával írt megoldásokat a javító tanár nem értékelheti. De ügyelj arra is, hogy munkád áttekinthető, igényes külsejű legyen! Ha előbb befejezted a munkát, nézd át újra a megoldásokat, és csendben hagyd el a tantermet!

Sok sikert kívánunk!

Javította: _____

5. osztály

Egy óra múlva a Mágusképző összes diákja lent sorakozott az iskolaudvaron.

Mindenki Gőgh Lajosról suttogott.

Láttam az osztálytársaimon, hogy félnek.

Mi is féltünk.

Árkosi lépett az emelvényre.

A vállán ott kuporgott a sziámi macska.

Zöld szemével szigorúan és félelmetesen nézegetett körbe-körbe.

Mint aki azt méri fel, mire is képesek ezek a diák-mágusok.

– Diákok, tanártársaim, fiatal és örökké fiatalos mágusok! – kezdte Árkosi a beszédét. A hangja erőteljesen szólt a hangszórókból. Úgy tűnt, hogy a vészhelyzet mozgósította tartalék energiáit. Hogy új erőre kapott. Hogy határozott és energikus.

– Mágusok a Mágusképzőn! Vészhelyzet van! Iskolánk, a Vörösvári úti Mágusképző iskola sok-sok évtizedes történetének legsúlyosabb válságát éri meg! Az iskola egykori diákja, tanítványa, Gőgh Lajos meg akarja támadni a Mágusképzőt! Azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy elfoglalja! El akarja foglalni, mert el akarja venni tőlünk mindazt, ami a miénk! Gőgh Lajos varázslótanoncaival olyan összehangolt akcióba kezdett, amivel szemben csak egy fegyver van! Az összefogás fegyvere! A kitartás fegyvere! Veszélyben vagyunk, és veszélyben van minden mágusképzős! Ezért a továbbiakban tilos elhagyni az iskola területét! Ez mindannyiunk közös érdeke! Tilos levelet küldeni, levelet fogadni, tilos idegenekkel szóba állni! Az árulót megbüntetjük! Márpedig minden levél, a legártatlanabbnak tűnő üzenet, árulónkká lehet! Hadiállapot van, ez mindenkitől fokozott figyelmet, áldozatot és koncentrációt igényel! Kitartás, mágusok! Nincs még nagy baj! Mert a bajban ismerszik meg, ki az igazi barát! Örömmel mondom, hogy nem kisebb barát jött el hozzánk, mint az angliai Roxfort Boszorkány- és Varázslóképző Szakiskola tanára, McGalagony professzor asszony, aki személyesen hozta el Harry Potter, ismétlem, a világhírű Harry Potter biztató és kitartásra buzdító üzenetét! Hadd mutassam be minden fiatal és fiatalos mágusnak a professzor asszonyt! Itt ül a vállamon, igazi arcát nem mutathatja meg, de macskaként megismerhetitek! Professzor asszony, öné a szó!...

(Petőcz András: Vészhelyzet a Mágusképzőn)

1. **Olvasd el** a szöveget, majd **válaszolj** a kérdésekre!

a) Ki akarja megtámadni a Mágusképzőt?

b) Mi tilos a továbbiakban?

c) Milyen alakban látogatott el McGalagony professzor asszony a Mágusképzőbe?

d) Kinek az üzenetét hozta el a professzor asszony?

2. **Oldd meg** a következő feladatokat!

a) **Írd át jelen időbe** az alábbi mondatokat!

1. Mindenki Gőgh Lajosról suttogott. _____

2. Láttam az osztálytársaimon, hogy félnek. _____

3. Mi is féltünk. _____

b) **Karikázd be** a helyes választ!

A 3. mondatban **igei/névszói** állítmány szerepel.

3. **Elemezd mondattanilag** a következő mondatokat!

a) A mondatrészeket **aláhúzással** és **betűjelzéssel** jelöld!

1. Árkosi lépett az emelvényre. 2. A vállán kuporgott a sziámi macska.

3. Az árulót megbüntetjük.

b) Melyik **mondatrész hiányzik** a 3. mondatból? **Írd** a vonalra a mondatrész minősítését!

4. **Válaszd el** a következő **szavakat** minden lehetséges helyen! A szótagolt szavakat **írd** a vonalra!

összes, fiatalos, kezdte, szigorúan, mozgósította, mindannyiunk, árulónkká,
legártatlanabbnak, kitartásra, megismerhetitek

5. A megadott szavakat **elemezd szerkezetük** szerint! **Írd be** a szóelemeket a megfelelő helyre!

szó	szótő	jel	kötőhangzó	rag
Lajosról				
diákja				
féltünk				
levelet				
láttam				

6. A fenti **szövegben** találsz egy örök igazságot, amely **a barátságról** szól. **Írd ide!**

7. **Vizsgáld meg** az alábbi mondat **halmozott mondatrészeit**, majd **töltsd ki** a táblázatot!

...szigorúan és félelmetesen nézegetett körbe-körbe.

A halmozott mondatrészek (írd ki őket):	
A halmozott mondatrészek mondattani szerepe:	

8. **Olvasd el** az alábbi képregény-részlet **szövegét**, majd **oldd meg** a feladatot!

Milyen **mássalhangzó-változás** figyelhető meg a következő szóban?

négyszer: _____

9. **Foglald egyetlen mondatba** az alábbi mondatokat! (Például: A róka beteg volt. Nyöszörgött a fájdalomtól. A nyöszörgés hangos volt. = A beteg róka hangosan nyöszörgött a fájdalomtól.)

Dani szomorú volt. Egy kavicsot rugdosott. A kavics az úton volt.

10. **Egészítsd ki** a szöveget a következő szavakkal:

dér, derék, deres, derek

Nagyapám _____ ember. Egész életében szorgalmasan művelte a földjét. Tavasszal _____ lovával szántott, ősszel, mikor fagyosra fordultak az éjjelek, a gyümölcsösben tüzet gyújtott, hogy megvédje a fákat a _____-től. Ma már nem szánt és nem vet, mert megöregedett. Haja _____, és ha sokat hajol, fájlalja a _____-át.

11. **Karikázd be** a helyes alakváltozatot!

- a) Foglaljátok össze a mese **tanúságát/tanulságát!**
- b) A társaság **dél felé/délfelé** vette az irányt.
- c) A szülőket **ezúton/ez úton** értesítjük a változásokról.
- d) Ott **kezd/kezdd**, ahol a múltkor abbahagytad!

12. **Állítsd betűrendbe** az alábbi települések nevét! **Írd** a vonalra a településeket a **megfelelő sorrend** szerint!

Balatonberény, Boglárlelle, Balatonfenyves, Bélatelep, Badacsonytomaj, Balatonszemes, Balatonrendes, Badacsonytördemic, Balatonfüred, Balatonszárszó

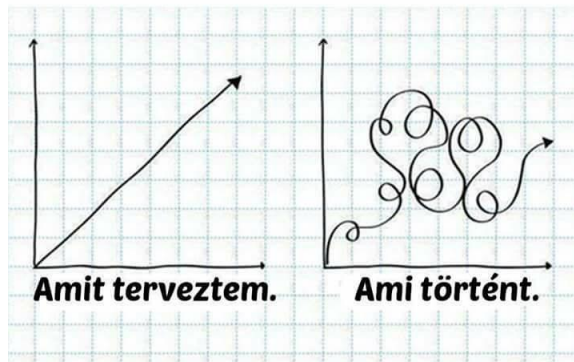
13. **Egészítsd ki** az *ír* szó toldalékos alakjait a **hiányzó magánhangzóval!**

ír – __rás, __rodalom, __rok, __roda, __rjatok, be __rat,

be __ratkozik, __rkál, __ratlan, __ró

14. Figyeld meg a következő két diagramot!

Életem története

Írd le azt a szót, amelyik megfelel a következő képletnek!

szótő + képző + kötőhangzó + (személy)rag: _____

15. Keresd ki a szósorból, hogy az alábbi mondatokban található **azonos** (kiemelt) **szavak** melyik jelentést tartalmazzák! Írd a mondat után!

senki, szörnyen, elháríthatatlan, háziállat

a) Egyre többen tartanak **kutyát** a városokban, panellakásokban, emiatt egyre több piszok van az utcákon, tereken. _____

b) A **kutya** se törődik a települések határában található rengeteg szeméttel. _____

c) **Kutya** kötelessége lesz bemenni hozzá és bocsánatot kérni. _____

d) **Kutya** nehéz feladatot kaptam holnapra. _____

16. Pótold a hiányzó betűket az alábbi mondatokban!

Vasárnap kirándulni men__ünk a közeli erdőbe. Vi__ünk magun__al elemózsiá__.
Az innivaló__ kulacsba töltö__ük, nehogy ö__etörjön az üveg. A nyakunkba
messzelátót akasztó__unk, hogy a hegytetőr__l gyönyörködhe__ünk a kilátásban.

17. **Töltsd ki** a táblázatot az adatok alapján! (Kinek melyik **házi kedvence** van?)

Háziállatok: macska, aranyhal, papagáj, hörcsög

Sanyi messziről elkerüli a macskákat.

Máté nem tart madarat.

Zsóka háziállata terráriumban él.

A lányok csak emlősállatot tartanak.

Név	a háziállat
Kati	
Sanyi	
Zsóka	
Máté	

18. **Olvasd el** Garfield tünődését!

Milyen **mássalhangzó-változás** figyelhető meg az *elkezdte* szóban? **Írd** a vonalra! Zárójelben jelöld, hogy a leírt hangok helyett mit ejtünk!

19. **Oldd meg a szórejtvényt** a meghatározások segítségével! De ne feledd, **mindegyik szó De-vel kezdődik!**

1. Törzsünk legkarcsúbb része.
2. Az év utolsó hónapja.
3. Tengeri emlős.
4. Bőregerek
5. A hosszúság mértékegysége.

20. **Párosítsd a szólásokat a jelentésükkel**, majd **írd be** a jelentés betűjelét a táblázat megfelelő helyére! Egy szólásnak **hiányzik a jelentése!** Próbáld meg **értelmezni!** A szólás jelentését **írd** az e) pont alatti vonalra! Majd pedig a **jelentés betűjelét** jelöld a **táblázatban** is!

- a) sikeres, eredményes lesz b) becsap, rászed valakit c) sír
 d) nagyon csodálkozik e) _____

A szólás	A jelentés betűjele
Itatja az egereket.	
Egyik ámulatból a másikba esik.	
Jól sül el.	
Felhúzza az orrát.	
Orránál fogva vezet.	

**JAVÍTÁSI KULCS AZ 5. OSZTÁLYOS TESZTHEZ
(2018. évi köztársasági anyanyelvi verseny)**

1. a) Gógh Lajos (akarja megtámadni a Mágusképzőt).
- b) (A továbbiakban tilos) elhagyni az iskola területét. (Tilos) levelet küldeni, levelet fogadni, (tilos) idegenekkel szóba állni.
- c) (McGalagony professzor asszony) macska alakban/macskaként (látogatott el a Mágusképzőbe).
- d) (A professzor asszony a világhírű) Harry Potter (biztatásra és kitartásra buzdító) üzenetét (hozta el).

Megjegyzés: Amennyiben a b) feladatnál a tanuló nem sorol fel minden tilalmat, 0,10 pontot ér a felelet.

(4x0,25=1)

2. a) Mindenki Gógh Lajosról **suttog**. **Látom** az osztálytársaimon, hogy félnek. Mi is **félünk**.
- b) A harmadik mondatban **igei** állítmány szerepel.

(4x0,25=1)

3. a) Árkosi lépett az emelvényre. A vállán kuporgott a sziámi macska.
hH hH miJ

Az árulót megbüntetik.

- b) mi – alany (0,10)

(10x0,1=1)

4. ösz-szes, fi-a-ta-los, kezd-te, szi-go-rú-an, moz-gó-sí-tot-ta, mind-any-nyunk, á-ru-lónk-ká, leg-ár-tat-la-nabb-nak, ki-tar-tás-ra, meg-is-mer-he-ti-tek

(10x0,1=1)

5.

szó	szótő	jel	kötőhangzó	rag
Lajosról	Lajos	-	-	ról
diákja	diák	ja	-	-
féltünk	fél	t	-	ünk
levelet	level	-	e	t
láttam	lát	t	a	m

(5x0,2=1)

6. Mert a bajban ismerszik meg, ki az igazi barát!

(1)

7.

A halmozott mondatrészek (írd ki őket):	szigorúan, félelmetesen
A halmozott mondatrészek mondattani szerepe:	módhatározó

(2x0,5=1)

8. összeolvadás (1)

9. Dani szomorúan rugdosott egy kavicsot az úton. /

Dani szomorúan rugdosta az úton lévő kavicsot. /

Dani szomorúan rugdosta az úti kavicsot.

Megjegyzés: Más helyes és magyaros megoldás is elfogadható. (1)

10. Nagypám **derék** ember. Egész életében szorgalmasan művelte a földjét.

Tavasszal **deres** lovával szántott, ősszel, mikor fagyosra fordultak az éjjelek, a gyümölcsösben tüzet gyújtott, hogy megvédje a fákat a **dértől**. Ma már nem szánt és nem vet, mert megöregedett. Haja **deres**, és ha sokat hajol, fájlalja a **derekát**.

(5x0,2=1)

11. a) Foglaljátok össze a mese **tanulságát!**

b) A társaság **dél felé** vette az irányt.

c) A szülőket **ezúton** értesítjük a változásokról.

d) Ott **kezdd**, ahol a múltkor abbahagytad! (4x0,25=1)

12. Badacsonytomaj, Badacsonytördemic, Balatonberény, Balatonfenyves, Balatonfüred,

Balatonrendes, Balatonszárszó, Balatonszemes, Bélatelep, Boglárlelle (10x0,1=1)

13. írás, irodalom, írok, iroda, írjatok, beírat, beiratkozik, írkal, íratlan, író (10x0,1=1)

14. életem (1)

15. a) háziállat, b) senki, c) elháríthatatlan, d) szörnyen (4x0,25=1)

16. Vasárnap kirándulni mentünk a közeli erdőbe. **Vittünk** magunkkal elemózsiát.

Az innivalót kulacsba töltöttük, nehogy **összetörjön** az üveg. A nyakunkba messzelátót akasztottunk, hogy a hegytetőről gyönyörködhessünk a kilátásban.

(10x0,1=1)

17.

Név	a háziállat
Kati	macska
Sanyi	papagáj
Zsóka	hőrcsög
Máté	aranyhal

(4x0,25=1)

18. kiesés (d) és (zöngésségi) részleges hasonulás (z>sz) (2x0,5=1)

19. Törzsünk legkarcsúbb része. DERÉK
 Az év utolsó hónapja. DECEMBER
 Tengeri emlős. DELFIN
 Bőregerek DENEVÉREK
 A hosszúság mértékegysége. DECIMÉTER

(5x0,2=1)

20.

- a) sikeres, eredményes lesz b) becsap, rászed valakit c) sír
 d) nagyon csodálkozik e) megsértődik, megharagszik

A szólás	A jelentés betűjele
Itatja az egereket.	c)
Egyik ámulatból a másikba esik.	d)
Jól sül el.	a)
Felhúzza az orrát.	e)
Orránál fogva vezet.	b)

(5x0,2=1)